

21.5.2018

Työ- ja elinkeinoministeriö

TEM 1260/03.01.01/2016, TEM030:00/2018

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ KASVUPALVELUVIRASTOSTA

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 9.5.2018 lausuntoa (TEM 1260/03.01.01/2016, TEM030:00/2018) luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Kasvupalveluvirastosta.

Yleistä

Esitys täydentää eduskunnalle 5.4.2018 annettua hallituksen esitystä (HE 35/2018) laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Täydennys koskee tuolloin avoimeksi jääneitä TEM:n hallinnonalan maksatustehtävien sekä kasvupalvelujen digitalisaation kehittämis- ja ylläpitotehtävien järjestämistä.

Käytännön toteutustavaksi on valittu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) toiminnan jatkaminen hallituksen esityksessä kuvatuilla tehtävillä TEM:n hallinnonalan virastona. Viraston nimi muutettaisiin Kasvupalveluvirastoksi.

Digitalisaatio- ja maksatustehtävien lisäksi Kasvupalveluvirastossa hoidettaisiin kotoutumisen edistämiseen liittyviä valtion korvauksia maakunnille ja eräitä muita kotoutumisen edistämiseen annettua laissa tarkoitettuja valtion tehtäviä. Virastoon siirrettäisiin pääosa nykyisin Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen erillisyyksikössä hoidettavista työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelun (mm. neuvonta) tehtävistä.

Huomio kiinnittyy hallituksen esityksen osin ristiriitaisiin kirjauksiin. Nykytilan kuvauksessa sivulla 6 todetaan, että lailla maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaannuttamista lakkautetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, työ- ja elinkeinotoimistot sekä niiden kehittämis- ja hallintokeskus. Myös varsinaisessa esityksessä sivulla 6 todetaan KEHA-keskuksen lakkauttaminen. Toisaalta useassa eri kohtaa hallituksen esitystä puhutaan KEHA-keskuksen säilymisestä, toiminnan jatkumisesta ja nimen muuttamisesta Kasvupalveluvirastoksi. Perustetaanko organisaatiolla kokonaan uusi virasto vai muuntuuko KEHA-keskus osan tehtävien säilyessä nimenmuutoksella Kasvupalveluvirastoksi? Epäselvyyksien välttämiseksi kirjoitusasu on täsmennettävä ja oltava saman sisältöinen läpi hallituksen esityksen.

Olemme Hetlin alasajopäätöksestä lähtien kannattaneet maksatustehtävien hoidon järjestämistä jatkossakin valtionhallinnossa.

Meillä ei ole perusratkaisuun huomautettavaa. KEHA-keskus on toimintansa aikana (vuoden 2015 alusta lukien) saanut aikaan huomattavan maksatustoiminnan

tehostumisen ja valtakunnallisen yhtenäistämisen (mm. prosessit ja käsittelyajat). Esitys varmistaa saavutettujen tulosten säilymisen.

Myös muut Kasvupalveluvirastolle esitetyt tehtävät kuuluvat edelleen valtionhallinnossa hoidettavaksi. Näin varmistetaan osaltaan yhdenmukaisuutta tehtävissä, joissa se on välttämätöntä uuden lainsäädännön mahdollistaessa maakunnille muutoin erittäin suuren liikkumavaran kasvupalvelujen järjestämisessä.

Ennen ratkaisuun pääytymistä maksatustehtävien osalta tarkasteltiin useita sijoittamisvaihtoehtoja. Hallituksen päätöstä 20.4.2018 tehtäessä on maakunta-uudistuksen poikkihallinnollisen yhteistoiminta-elin kokouksessa 7.5.2018 saadun tiedon mukaan pohdittu myös rajapintaa Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen (Palkeet) tehtävien kanssa. Hallituksen esityksessä voisi kuvata tarkemmin mm. yhteistyötä Palkeiden kanssa maksupalvelujen toimeenpanon kehityksessä. Luontevaa olisi, että Palkeet on edustettuna Kasvupalveluviraston johtokunnassa.

Esityksen vaikutukset

Hallituksen esityksen mukaan Kasvupalveluvirastolle jäävissä maksatustehtävissä on KEHA-keskuksessa nykyisin noin 105 ja KasvuDigi-tehtävissä noin 70 henkilötyövuoden resurssi. Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksella on noin 85 henkilötyövuoden voimavarat. Kasvupalveluviraston henkilötyövuosimäärä olisi noin 270 ja toimintamenot noin 29 miljoonaa.

Pidämme henkilöstöpoliittisesti erittäin tärkeänä kirjausta (sivu 9), jossa todetaan valtion varmistavan monipaikkaisen työskentelyn jatkumisen Kasvupalveluvirastossa. Sitä kuinka varmistaminen tosiasiallisesti tapahtuu, ei kuvata. Jos päätösvalta viraston toimipaikoista ja työskentelypaikkakunnista on yksin työjärjestyksellä ylijohtajalla, on hallituksen esitykseen kirjattu lupaus yhdellä päätöksellä muutettavissa. Koska asetusluonnosta ei ole, jää koko toimipaikkakäytös epäselväksi.

Esityksen mukaan työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen henkilöstö siirtyisi Kasvupalveluvirastoon valtion virkamieslain (750/1994) 5 a §:n nojalla valtion toimintojen uudelleenjärjestelyä. KEHA-keskuksen henkilöstö pysyisi virastossa, jonka nimi muuttuisi. Pidämme välttämättömänä, että KEHA-keskuksen henkilöstön asema kuvataan tarkasti esimerkiksi näin: *Kehittämisen- ja hallintokeskuksen osalta kyse ei ole tehtävien tai henkilöstön siirtymisestä toiseen virastoon, vaan viraston nimen muuttamisesta ja viraston toimintojen uudelleenjärjestämisestä.*

Vaikutusten arvioinnissa on viittaus vain virkamieslain 5 a pykälään. Käsityksemme on, että viittauksen on oltava laajempi kattaen 5 a-c pykälät. Muotoilu voisi olla seuraava: *Valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyssä noudatetaan valtion virkamieslain (750/1994) 2 lukua. Virkamieslain 5 a - 5 c §:n mukaan virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon kuin tehtävät siirtyvät. Virka voitaisiin siirtää ilman virkamiehen suostumusta, jos virka siirretään virkamiehen oman työssäkäyntialueen sisällä tai hänen työssäkäyntialueelleen. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 9 §:n mukaista aluetta. Määräaikaisessa virkasuhteessa työskentelevät virkamiehet siirtäisivät Kasvupalveluvirastoon määräaikaisen virkasuhteensa keston ajaksi.*

Hallituksen esityksessä sivulla 9 on virke:

Kehittämisen- ja hallintokeskus ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus kuuluvat samaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten palkkausjärjestelmään.

Nykyisen palkkausjärjestelmän soveltamista on jatkettava Kasvupalveluvirastossa ja asia on tarpeen kirjata vaikutusten arviointiin yksiselitteisesti. Säädöstekninen menettely ei saa muodostua soveltamisen esteeksi.

On kuitenkin syytä todeta, että palkkausjärjestelmän siirtymäkausi on mahdollisesti kesken 1.1.2020. Viraston henkilöstö- ja tehtävä rakenne muuttuvat merkittävästi. Palkkausjärjestelmän sopijapuolten on syytä tarkastella, millaisia muutoksia rakenteeseen tulee ja miten mahdollinen rahoitustarve katetaan.

Lisäksi vaikutusten arviointiin on kirjattava hyvän ja laadukkaan henkilöstöpolitiikan noudattaminen sekä henkilöstön tiedonsaanti, vaikutusmahdollisuudet ja osallistuminen muutoksen valmisteluun ja toteuttamiseen.

Laki Kasvupalveluvirastosta

Hallituksen esityksestä puuttuvat lain pykälien yksityiskohtaiset perustelut. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin mm. tehtävistä ja johtokunnasta. Asetusluonnosta ei ilmeisesti ole vielä olemassa. Täsmentävien tekstien puuttuminen vaikeuttaa lausunnon antamista.

Jotakin havaintoja lakiluonnoksesta ja huomioita tulevaa asetusta laadittaessa:

- Henkilöstön aseman kannalta olisi vahvempaa, että valtakunnallisesti hajautettu toimintamalli on kirjattu lakiin.
- Koska asetusta puuttuu, ei ole mitään tietoa onko toimipaikoista mitään mainintaa säädöstaalla. Emme kannata asian jäämistä työjärjestyksen varaan.
- Ohjausta koskeva pykälä 3 kuuluu seuraavasti:
Virasto toteuttaa työ- ja elinkeinoministeriön asettamia tavoitteita ja tuottaa ne palvelut, jotka työ- ja elinkeinoministeriö siltä tilaa.

Viittaus tilattaviin palveluihin on hämmentävä ja tarkoitus jää täysin epäselväksi. Edellä olevassa pykälässä 2 on kuitenkin kuvattu viraston tehtävät ja todettu, että tarkemmin niistä säädetään asetuksella. Perusteluteksteistä ei asiaan myöskään saa lisävalaistusta. Pykälän 3 tarkoitus on avattava hallituksen esityksessä tarkemmin.

- Virastoa johtaisi ylijohtaja, jonka työ – ja elinkeinoministeriö nimittäisi Kasvupalveluviraston johtokuntaa kuultuaan. Olemme jo edellä tuoneet esille, että johtokunnassa on syytä olla Palkeiden edustus. Lisäksi johtokunnassa on oltava viraston henkilöstön edustus.
- Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös on kirjattu samaan pykälään 9 muiden siirtymäsäännösten kanssa. Pidämme selkeämpänä, että henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset kirjataan omaan pykäläänsä ja siirtymäsäännöstä täsmennetään edellä kuvaamallamme tavalla.

Puheenjohtaja

Niko Simola

Neuvottelujohtaja

Harri Sirén